

De preciosa

Incipit tractatulus eius

dem de illuminatōe cordis siue de
vna p̄ciosa margarita. et etiam de
ip̄a sancta Margareta

Inile ē regnū celozū
homi negociatori q̄/
renti bonas margari
tas Inuēta autē vna
preciosa margarita
abijt et vēdidit om̄ia que habuit ⁊
emit eā Mat. xij. Ina p̄ciosa mar
garita cui cōpatur regnū celozū ē
calcul⁹ ille cādous in quo ē nomē
nouū sc̄ptū qđ nemo nouit nisi qui
accipit. qđ btē margarete x̄glin ⁊
martyri collatū est fm̄ p̄missū x̄pi
in apocalypsi. qz fidelis vixit in mā
datis dñi cui⁹ hodie festiuitas cele
brať in edicula celle n̄re. Nomē illd
nouū est ens simpliciē vel ens puz
vel ens vniuersaliē p̄fectū vel ens
quo maius neq̄t intelligi et tale est
solus de⁹. quo nō est maius nomē
sanctificandū in seculis dicēte deo
Ego sū qui sū. Ens si analogice di
cat de deo ⁊ de creatura dū simpli
ciē p se ponit stat p deo solo fm̄ re
gulā Arist. q analogū p se positū
stat p suo p̄ncipali significato. Et
recte sic d̄r quēadmodū act⁹ semp
por est potētia. et p̄fectum pus qz
imp̄fectū. Ens qđ est de⁹ nō ple
ne agnoscit ab alio qz ab illo q ac
cipit dū vicerit et dū victor dedu
xerit eū in excelsa qñ et vbi videbit
de⁹ sicuti est. Nihilomin⁹ hic in via
cōicat ei⁹ cognitio imp̄fecta mul
tis modis h̄ incōprehēibilis ē sibi

margarita siue

soli. Ens p̄t vniuoce dici de deo. et
de creatura. h̄ nō vnione p̄fecta de
accidēte et substātia. qz nō fm̄ ean/
dē p̄fectionē nec fm̄ ordinē eundē
lz rō nōis sit eadē scz res positua
q̄cūqz et qualiscūqz sit illa sup̄ quā
primū fundat p̄ncipiū oplexum scz
qđlibet est vel nō est. Ac p̄inde de/
scēdit ens ad spēs suas p v̄as vs/
qz ad indiuidua. Rursus ecōuerso
resoluēdo venit vsqz ad ens primū
qđ ē purissimū cōstituēdo agalma
pulcherrimū atqz p̄fulgidā aie mar
garitā. Ens vniuoce dictū de deo
et creatura fm̄ rōez posituā incō/
plexā et p̄me intētionis formalis ē
subiectū metaphice. sicut ens dictū
fm̄ rōez posituā scēde intētionis
formalis est subiectū logice et grā/
maticē. Quis vtrobiqz tractet de
om̄i ente tā p̄me qz scēde intētionis
materialis. Et hec est origo omnis
p̄bice discipline. Theologia duplx
resultat ex ente simpliciē qđ est de⁹
Ina naturalis de dō q̄ subaltinat
metaphice ex q̄ supponit d̄ mōstra
tū deū eē. Altea sup̄natural q̄ pōt
aliq̄ mō dici subaltinari theologie
btōz. vel est ip̄amet theologia in
beatis tāqz p̄ciosa margarita q̄ vē
ditis oib⁹ em̄ dz. Theologia via/
toz natural p̄ciosior ē margarita
qz alia q̄libet scia sp̄eal. qz tractat
d̄ ēte p̄ simplr tā fm̄ rē qz fm̄ rōez
sepatō. nō sic metaphica a p̄bicayl
moral a rōnal p̄bia q̄ s̄ d̄ entib⁹ vl
nō abstracti. vl tñ p rōz abstracti.
Theologia sup̄natural fidelis viato
rū p̄ciosior ē margarita qz alia q̄cūqz

De illuminatōe cordis

naturalis scia vt merito dici debe/ at venditis omib' hoc est curis all is derelictis opari. Est insup vna vnitate pme veritatis cui sp innitit in credendis vt p omne reuelatum a deo est verū. Theologia supnatu/ ralis fidelium viatorum consistit pncipa liter et fundat in vna et triplici mar garita virtutis theologicę q dicit. fides. spes. et caritas. Sed quo ad intelligētiā opat multis modis vt p abnegationē oim qī p vmbzam atq; caliginē. rursus p assimilatiōez symbolicā. rursus p viā causalita/ ris. rursus p appropationē et supe minentiā. tandē p mysticaz analo giā affectu mentis in deū totaliter transformato. Vna preciosa mar garita cuius nomē est purum vsq; quaq; pfectū relucet et inuenit in omib' creaturis tanq; in vestigijs signatib' potētiā. sapiāz et bonita tē ipi. Et precipue refulget in cre aturis rationalib' tanq; in imagi nibus q sunt diuine essentie vel na/ ture nedum representatiue h partici pes et capaces. vñ recte ptez imagi nis atq; vestigiū distinctio. Vna pi ciosa margarita diuini nōis qd est ens simpliciter pfectuz dū sola. reful get in puro corde viatoris tūc de/ forme aspiciit teste Gregl. quicqd. pulcrū offerit ex creaturis. Precio/ sa hec margarita q de' est sic vna ē distinctio essentialis nulla sit penit' in eo imo nec distinctio formal' ad intra nec extra naturam rei nisi tm/ modo distinctio psonalis relatiua

Ecclxi

q large pte dsci realis qualis nō in/ uenit in aliqua creatura. Vna hec p ciosa margarita distinctiōē ad/ mittit quorūdā nominū q surgit ex opatōe intellect' p opationem ad diuersas res seu respect'. et ex modis qd fabricat agnoscēdo cre aturas vel ex sola distinctiōe rōis dū sibi opat ipse de' in quo nō for malit' h supeminēt est ois pfectio eadē penit' et vnica simplex et illu minata aliē q; in creatura. Exēplū tñ habet aptissimū de centro spere cuiusdā ignee quod stans penitus inouisibile lineas ēminat infinitas Vñ pte intellect' varios formare ocept' dū scit tales opare respect' Vna hec p ciosa margarita distin ctiōē nō essētiālē vel formālē et ali quā nō idētitatē inter intellectū di uinū et hūanū nec inter psonas et essētiā nec inter pprietates et at tributa. Et de' vno simplicissimo et vnico actu illuminato supeminē ter est intellect' et voluntas essen tia et psona vnitas et veritas bo nitas sapiā iustitia mīa. et quicqd de deo dici pte nō habita vel inclu sa ad res et se collatiōe vel respectu Voluit h plurics inculcare dion. dicēs deū sup vitā. sup bonitatem. supens. Vna hec p ciosa margari ta distinctiōez admittit diuinaz re lationū ad inuicē q ex mō se hñdi fac vt contradictoria verificent de es sentia et de psona q essentia non referit et tñ psona referit. qz videlz essentia nō est per se pmo modo et

De preciosa

queribiliter idē cū psona. nō q̄ ali
qua sit identitas vel distinctio inter
essentiā et p̄ez. sed hñ inter p̄ez ⁊
filiū. nec in creaturis simile reperit̄
q̄ nullā possibi'e est esse simpliciter
vnā illimitatā et vsq̄uaq̄ p̄fectā
Vigor hui' p̄ciose margarite que
de' est p̄ducit libere otingentē tāq̄
ad extra radios aliq̄s et fulgores
Et nullo modo necessitate finis vel
agentis aliq̄n nō esset ens vsque/
quaq̄ ⁊ vnūoce p̄fectū si req̄reret
ad esse suū existentiaz creature. **E**t
itē si de nēitate ageret ad extra
nihil posset cūenire otingentē ⁊ ces/
saret omnis religio. imo ⁊ q̄dlibet
ens eēt infinitū cū fieret naturalit̄
q̄ potentia infinita. **H**oc est stultuz
dei q̄d sapiēt' est hōib' nolentib'
intel'gere deū nō agere q̄d o'ce
et arbitrij libertate hñ nēitate natu
rali. **I**n obscuratū factū ē inspiēs
cor eoz vt dicerent mundū eternū
cū ceteris errorib' et blasphemis
infinitis. **V**igor hui' p̄ciose mar/
garite candor et decore aios orem
plantū ipaz sub nōle entis purissi
mi rapiūt ad agendū res mirabi
les et ad cognoscendū res supna
turales et ad diligendū res spūa
les cognitās in enigmate. **V**igor
hui' margarite candor et decore mo
uet et attrahūt aios oremplantū
circulo quodaz intellectuali miris
modis vbi coīcīdūt tres cause. q̄
sūt efficiens et forma nō quidē in
trinseca ostituens hñ exemplaris. et
sp̄e finis q̄ mouet nō vt forma cog

margarita siue

noscētis hñ vt est res talis in se ip̄a
q̄ ip̄e mouet vt res appetitū nō vt
est cognitio. **V**igor hui' margarite
candor et decore p̄nt alicere et afficē
p̄us aios oremplantū ad dilectōz
q̄ ad intellectualē cognitionē hñ nō
sine miraculo spūssandī se p̄ carita
tē mirabilē diffundentis et mentis
apicē singularit̄ inflāmātis. q̄ p̄m
cursū natural' vie intel'ct' nō intel
ligit nō inspecto fātasimate. nec vo
lūtas aliq̄d vult obicēto n̄ sibi p̄us
p̄ intel'ctū p̄ncipato n̄ si loquamur
de volūtōe t̄mmodo naturali. **P**re
ciosior est margarita cognitionis
entis puri q̄ altera cognitio d̄ deo
que posset naturalit̄ adipisci imo ⁊
certior ē q̄ altēa quis notitia d̄ q̄/
ditate substantiaz visibiliū vel inui
sibiliū naturalit̄ in hac vita de qui
bus hic intuitue nihil scim'. et de
accidentib' paucissima in quib' ali
q̄n fallacia nō contingat. **P**reciosi
tas et certitudo margarite non re
pugnat cognitioni fidei et diuinis
neq̄ meritū diminuit. **S**emp enim
minor et obscurior remanet cogni
tio vie q̄ sit illa quam speramus
in patria recepturos. **P**reciositas
huius margarite non ob inde mi
nuit q̄ ad p̄xim deducit diuine
dilectionis et cult'. et laudis. imo
finis ei' ē hñ oī praxis. ap̄lo teste ⁊
x̄po reuelāte q̄ finis legis ē caritas
q̄ col' ē fac deū ex tota mēte sine ob
liuioe. ex toto corde id est intellectu
sine errore. ex tota anima. i. volūta
te sine otradictōe et ex tota v̄tute

de illuminatōe cordis

sine defectōe. Et hec est felicitas inicialis huius vie. p qua si dederit homo omnē substantiā suam quasi nihil despiciet eā. Preciositas huius margarite nō format in nobis de lege comuni si nō ab inferiorib⁹ sensib⁹ ad intelligentiā qui est propri⁹ locus et matrix eius. quāvis radicale seminariū descendat a roze celestis influentie in prima creatione rōnālis anime. Secus de margarita filii dei vel patrie gloriose que sup naturalē inuenit atq; gratis infusa format. Emittit hec preciosa margarita tanto precio quantū habet homo si p̄us illā tota solitudine quiescit in aq̄s et litozib⁹ magni maris naturaliu studioz p fossionē et de puratōnē vehementē et assiduā cōfricationē sanctaz meditationum. Emittit hec margarita si p̄us abeat homo se relinquens et vniuersa q̄ habet vendens. et hoc p̄m hominē exteriorē et humanam ouerlatiōnē. Et si redeat homo interior conuersus ad cor sue mētis vbi gignatur. nutriat. depuret. vegetet. et auget. transformat de claritate in claritatē vsq; ad p̄fectionē habendam in celis. Emittit hec margarita tanq; sufficiens possessio cordis qz p eam et in ea possidet nō terra solū. non celū solū. s; dñs terre et celi celoz. Qui si non sufficit tibi. nimis auarus es. imo iam nihil es. Emittit hec margarita ouerlati⁹ in solitudine. obseruat illic insup suus cādor ap̄ius q̄ in vrbium terra fuligine.

ccclxxij

hec dñs ofricata fuerit manib⁹ assidue meditationis calefit et scintillat et deuotiōis igne flāmata refulget. Qua sup metaphora placet inferere cōsideratōnes. xij. q sequūt. Scintilla est modica ps ab igne vlt ignita re decisa volitans et emicās. Scintilla se hz ad fauillā vt res viuens ad corp⁹ extindū. et sicut ad materiā forma. Sicut ignis transsumit ad significandū deū. sic omnis creatura scintilla quedam dei symbolicē dici p̄t. Sicut ignis transsumit p̄tue dñi lex ignita dei. sic omnis p̄cūla legis dei que lucet et ardet scintilla congrue nōiat. Purissimū qd in omni creatura p̄sertim cognoscibilis vlt agnoscitiua repit scintilla dici p̄t. In supior ps aīe rōnalis funderis appellat. Rei cuiuslibz sua scintilla magnas in suo genē vires hz. Sic ex igne scintilla descisa magnā siluā incendit. et scintillantes spūs aīales magnos interi⁹ effect⁹ ostendunt maxie p oculos. Dū scintilla rōnis vel intellectus extinda est cū igne suo cognitiuo cōsequens est vt nihil scintillare videat. Juxta q̄litate scintille cognitionis lucentis et ardentes scintillationes rez agnoscibiliū et amabiliū suscipiunt. vt dent et amant. Scintillationes cognitionis et amoris nitētes et ardētes frustra sūt habētib⁹ extindas penitus scintillas apphensiuas et affectiuas. Juxta illud. frustra sūt vba surdo. sic de colorib⁹ ceco. sic d amorib⁹ nō amatio. Scintillationes

De illuminatione

que videri vel sentiri in sua puritate non possunt ab oculis et tactu debilibus debent sub quodam modamine cuiusdam interpositionis per umbrationem vel distantiam presentari vel sensui ostendi. Scintillationes verborum dei quantumque lucentes vel ardentes mox extinguunt dum ad congelatas et extinctas mentes pervenerint nisi spissandis afflet et fluent aque. Scintillationes amoris et seviaces non profert nec recipit frigidus de se pectus. sed dominus est qui dat voci sue vocem virtutis. alioquin totum fauilla est et cinis extinctus. Secus ubi preciosa margarite candor per inflammationem rutilat caritate. Cuius lampades sunt lampades ignis et flammarum quam aque multe non poterunt extinguere. nec exsequeri margarite nostre succense claritate penitus offuscabunt. instar lapidis cuiusdam qui semel accensus nequit extinguere. Senserat aliquis tale qui dicebat Quia inflammatum est cor meum et renes mei commutati sunt. Sequitur Desecit caro mea et cor meum. deus in eternum O certe ps optima o vna illa quam petiit et quesivit a domino rex propheta. Porro hoc unum est necessarium. hec vna preciosa margarita quam nobilis virguncula pastoralis inter nutritricis oves invenit. quam proprio sanguine tinxit et operavit nomine margarita. cuius hodie celebritas agitur in edicula seu capella qua tanquam loco celle et solitudinis utitur exigui

cordis

tas mei sicut nicticorax cecutiens in domicilio. vel sicut passer solitarius in tecto. Pro cuius virginis rememoratione notare fuit animo paululas cursim considerationes non agendas omnibus et hoc sub metaphora margarite tibi pater et frater quam margaritum in deo christianissimi regis francie utputa confessor eius rutilas preciosum Bene vale. Scriptum Lugduni die et loco predictis. 1232.

Explicit tractatulus magistri Johannis Gerson de illuminatione cordis sive de vna preciosa margarita